

Choshen Mishpat in the Workplace

Show# 235 | August 31st 2019

רש"י דברים פרשת עקב פרק ז פסוק יב

והיה עקב תשמעון - אם המצות הקלות שאדם דשא בעקביו תשמעון:

אור עולם (רב אביגדור מילר) חלק ט עמוד 102

כמו שמסופר על שוחט, שהודיע לרבי ישראל סלנטר שהוא רוצה לעזוב את השחיטה, בטענה שהאחריות גדולה מדי. רבי ישראל שאל אותו "אז מה כן תעשה?" ענה הלה "אהיה סוחר". "סוחר?!" תמה רבי ישראל. "ההלכות שב"יורה דעה" אינן כה חמורות כמו ההלכות אשר בחלק חושן ומשפט! דיני ממונות קשים וחמורים הרבה יותר מהלכות איסור והיתר". הדינים הנוגעים לעניינים שבין אדם לחבירו קשים וסבוכים הרבה יותר, וצריכים להכירם היטב כדי לעסוק במסחר. ולא די בכך שסוחר יסכים בדעתו שכל שאלה שתתעורר הוא יפנה לרבו, כי אם לא יודעים מה לשאול. לא שואלים.

Selected emails from our listeners

Comments on the Show

Many thanks for a very well presented and much needed reminder for myself and perhaps others who need chizuk in making sure we are mekadash Hashem during our lifetime. Since the shiur was so pertinent to me, I spent some time reviewing the Halachos of Chillel Hashem documented in the Encyclopedia Talmudis. I found everything mentioned in the Headlines shiur and in shiurim I heard from Rav Yitzchok Zilberstein clearly listed in the Halacha encyclopedia and everything was clearly supported by Gemaras and Shulchan Aruch.

I would just like to add some of the Halachos I heard from Rav Yitzchok Zilberstein which are available for easy download from Kolhalshon.com:

“A person who lies to an Arab and as a result the Arab calls Jews “liars” has created a Chillel Hashem.

“A person who takes charity from an Akum creates a Chillel Hashem and also gives zchusim (for meritorious deeds) to the Akum which delays the geula.

Someone who causes the Issur of Chillel Hashem is worse than someone who is an idol worshipper.”

The point mentioned in the program that there are some “Rabbis” who are overly lenient in Choshen Mishpat and in permitting a possible Chillel Hashem was well taken. The following are some personal examples that clearly support this.

A fellow mispallel asked my Rov if he had to report all his earned income when he applied for Food Stamps. My Rov said he should ask Rav Pam. He **did not ask Rav Pam** but instead asked a local Rov. He was told that it is permitted and that it is a mitzvah to report a lower income so that he could get the Food stamps. My Rov told him again to ask Rav Pam. He finally asked Rav Pam and was told it was gezel if he did this.

A client of mine, asked Rav Yoel Teitelbaum, the Satmar Rov, if it was permitted for him to hire his wife, fire her and then have her collect unemployment so that he could pay his bills. The Satmar Rov told him if he would rob the bank in Albany it would be the same thing and that he should not do it. (He listened and is now very wealthy.)

Ran Shlomo Braun, the author of מצויימים בהלכה שערות said, רבני הפוסקים דומים ליהודים (There are many Poskim, but unfortunately very few are knowledgeable in Halacha.)

Ran Braun also said, “Due to our many sins, we currently are : Machmir by minhagim and are lenient when it comes to Torah Prohibitions. In his sefer סימן קלז-ט he states that someone who purchases an estrog and the government taxes were not paid has an estrog of gezel and may not fulfill his obligation. He cites the gemara Sucaah 30.b and also the Magen Avaraham 637 siman 3 which states that if you steal from a goy you have not met the requirement of לבם which is required for the mitvah.

Rav Hershel Schecter was asked why he and Rav Mordechai Gifter were so strict when it came to answering questions regarding Choshen Mishpat. He responded that it just happens that Rav Gifter happens to know Choshen Mishpat well, and that the people who were lenient were just not knowledgeable in Choshen Mishpat.

I received an unsigned check from a client. I asked Rav Yitzchok Zilberstein if I was allowed to sign the client's name on the check. He sent me a written response and stated, "One must distance himself from signing any false statement." He sent me copies of two teshuvos which are attached.

Raphael Z. Grossman

חשוקי חמד גיטין דף ד ע"א - ענין א - מודה ר"א במזויף מתוכו

שלח לידידו צ'ק לא חתום, חתם עליו ופדה אותו

שאלה. ראובן שלח לידידו שמעון המחאה נכבדה לרגל חתונת בתו, שמעון שם לב שהצ'ק לא חתום, הוא חשב שראובן מן הסתם שכח לחתום עליו, הוא גנז את הצ'ק ולא השתמש בו, כי אין בו חתימה ולא היה נעים לו לבקש מראובן שיחתום, ולכן נשאר הצ'ק בביתו ללא שימוש. כעת שמעון השיא את בנו, והנה הוא מקבל שוב המחאה נכבדה בסכום אלף שקל ושוב... לא חתומה, ומאחר והחכם אמר 'המקרה לא ישונה' אם כן לא מסתבר להאמין ששוב שכח לחתום, וכנראה שזו לא שכחה אלא שיש לראובן שיטה לשלוח צ'קים בלתי חתומים, הלך שמעון וזייף את חתימת ראובן והציג את הצ'ק לגבייה. כעת בא שמעון לחכם ושאלה בפיו, האם האלף שקל גניבה הם בידו? או שמא מאחר וראובן מוחזק לאדם כשר, לא מסתבר שהיתל בידידו, ולפי הנחה זו אין כאן גזל, אמנם על בל תשקרו הוא עבר כי זייף חתימה, אך על משיכת הכסף לא עבר חטא?

תשובה. הנה אם ראובן חיתן גם הוא, ושמעון שלח לו המחאה קודמת, מסתבר שראובן התכוון ליתנו לו, ולהחזיר לו את מה שהוא נתן לו, דכתב השו"ע (אבהע"ז סימן ס"א) כשנושא אדם אשה, דרך שריעיו ומיודעיו שולחין לו מעות כדי שיתחזק על ההוצאה שמוציא במשתה, ואלו המעות נקראים שושבינות. ושושבינות זו אינה מתנה גמורה, שלא שלח לו זה אלא שאם הוא אשה יחזור וישלח לו כמו ששלח לו, לפיכך אם נשא זה אשה ולא החזיר לו השושבינות, ה"ז תובעו בדין ומוציא ממנו. ויש בזה כמה חלוקים, ולפי שבזמן הזה לא נהגו לתבוע תביעה זו ראיתי שלא להאריך בזה, עכ"ל. אבל הכא כיון שכבר נתן לו, אמרינן חזקה ששכח לחתום.

ואם לא נתן לו קודם, יש לראות איך נראים פניו של ראובן כשנפגש עם שמעון, או עם בנו החתן, אם פניו נפולות סימן שהוא התכוון בשיטה מתוחכמת להראות פנים של ידיד, ולמעשה לא לתת כי אם צ'ק שכביכול שכח לחתום עליו, והוא ניתן מתוך תקווה שודאי לשמעון לא יהיה נעים לבקש חתימה. ויעוין במסכת ב"מ דף כב ע"א תא שמע כיצד אמרו התורם שלא מדעת תרומתו תרומה? הרי שירד לתוך שדה חבירו וליקט ותרם שלא ברשות, אם חושש משום גזל אין תרומתו תרומה, ואם לאו תרומתו תרומה. ומנין הוא יודע אם חושש משום גזל ואם לאו? הרי שבא בעל הבית ומצאו,

ואמר לו כלך אצל יפות, אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה, ואם לאו אין תרומתו תרומה. ליקטו הבעלים והוסיפו עליהן בין כך ובין כך תרומתו תרומה. הרי שתלוי הדבר בדעת בעל הבית.

והנה אף דאמרינן התם אמר רבא לא אמרו כך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד. היינו דוקא כאשר אחד מהם מקבל בחינם, אמרו שאי אפשר לבדוק על ידי זה, אבל הכא הרי נתן לו צ'ק, ואמרינן שלכל אדם יש לו חזקת כשרות, ואינו נותן צ'קים בלא חתימה, וע"פ סימן זה אפשר לסמוך על חבריו שבאמת נתנו לו בלב שלם או לאו. ודוקא כאשר הוא יודע שהחבר כבר הבחין בחשבונו אם יצא הסכום או לאו. אמנם ברור לכל שאסור היה לו לזייף את חתימת ראובן והשטר מזוייף מתוכו.

חשוקי חמד כתובות דף פה עמוד א

אבל למיחזי כשיקרא לא חיישינן

עבר התאריך של הצ'ק האם יכול להאריכו בלא ידיעת הנותן

שאלה כידוע צ'ק שעבר ששה חודשים מהתאריך הנקוב בו, אי אפשר לגבות ממנו יותר, אלא צריך להחליף את התאריך, ונותן הצ'ק צריך לחתום על השינוי, והנה מעשה במלוה שרודה זמן רב אחרי הלוה, כדי שישלם לו, והלוה דוחהו בלך ושוב, עד שפעם אחת הצליח להשיג מהלוה צ'ק עם תאריך של לפני כמה חודשים, והמלוה נשתהה קצת, עד שעבר התאריך, ועתה שואל המלוה, האם מותר לי לשנות את התאריך של הצ'ק, כדי שאוכל להוציא את כספי, או שמא אצטרך לרוץ שוב אחרי הלוה, עד שיחזיר לי את כספי?

תשובה בדרך כלל כשאדם נותן לחבירו צ'ק ועבר התאריך, אין לשנות מדעת עצמו משני סיבות, א. כיון שצריך לחתום את שמו של בעל הצ'ק, הרי זה אסור, משום 'מדבר שקר תרחק'. ב. יתכן שנותן הצ'ק מחשב את הסכומים לפי הכסף שיש לו בבנק, וכשרואה שהכסף לא נפדה מהבנק בזמנו, יודע שהמקבל יבא לבקש ממנו צ'ק אחר, ועל פי זה נותן עוד צ'קים, וכשיבא המקבל אליו יתן לו צ'ק אחר, ואז ידאג שיהיה לו כיסוי בבנק, אבל אם המקבל ישנה אותו בלא רשותו, יכול לגרום לו נזק, שהצ'ק יחזור.

אך נראה דבשאלתנו שנותן הצ'ק הוא לוח, ונתן את הצ'ק כפרעון חוב, אף שלכתחילה יש לגשת ללוה ולבקשו להאריכו, אך אם זה טרחא להגיע אליו, וגם שבעניננו יודע שהלוה ידחהו שוב בלך ושוב, אם יכול לשנות את התאריך מבלי לחתום עליו, כגון שבצ'ק נכתב התאריך י' לחודש, ויכול לכתוב י"ט לחודש וכיוצא בזה, מותר למקבל הצ'ק לשנותו דעבד לוח לאיש מלוה.

Selected audio from our listeners

Answers to the Questions

Answers to the questions 1 *click here*

Answers to the questions 2 *click here*

To see the אור שמח *click here*

Comments on the Show

Comments on the show 1 *click here*

Comments on the show 2 *click here*

Comments on the show 3 *click here*

Comments on the show 4 *click here*

Comments on Previous Shows

Show 231- Reb Shach & Lubavitch

Comments on the show 1 *click here*

Comments on the show 2 *click here*

Show Suggestions

Suggestion 1 *click here*

אור שמח הלכות שכירות פרק ז הלכה א

כשם שמתנה אדם כל תנאי שירצה במקח וממכר כך מתנה בשכירות כו':

נשאלתי באחד ששכר בית מחבירו וקיבל עליו אחריות מדליקה, ואח"כ הלך המשכיר והבטיח ביתו בחברת האחריות, ונשרפה הבית, מי מצי השוכר לומר כיון דלית לך פסידא, דדמי ביתך את נוטל מן החברה, אדעתא דא לא קבלתי אחריות. [ומריש פרק הנושא (כתובות ק"א ע"ב) דניסת הבת אף ע"ג דבעל חייב במזונותיה, שהן נותנין לה דמי מזונות אף על גב דיש לה מזונות מבעל, ונאמר דאדעתא דא דאית לה מזונות ממקום אחר לא נתחייב לה מזונות, אין ראייה דגבי מתנה שאני כמובן, משא"כ הכא].

ונראה לי לדון, דהשוכר חייב בתשלומי אחריותה, דכמו כן שנינו בפרק הגוזל ומאכיל (ב"ק דף קט"ז ע"א) במשנה דשטף נהר חמורו וחמור חבירו כו', ואם אמר לו אני אציל את שלך ואתה נותן לי את שלי חייב ליתן לו, בעא מיניה רב כהנא מרב ירד להציל ועלה שלו מאליו מהו, א"ל משמיא רחימו עלה, אלמא דהא דקיבל אחריות הוא משום דמחמת דמציל את של חבירו מפסיד חמור של עצמו, ולסוף לא הפסיד את של עצמו, דעלה מאליו, לא מצי אמר אדעתא דא לא מחייבנא נפשאי באחריות חמורך, דמצי אמר ליה מאי איכפת לך במה דמשמיא רחימו עלי, כש"כ כאן, שע"י מה שנותן שכר קצבתו לחברת האחריות הרויח בתשלומי ביתו, ודאי דבזה לא נפטר השוכר מתשלומי אחריות שקבל עליו.

ואין לפרש דתמן מיירי שנתייאש, מכיון ששטפו נהר והרי הוא אבוד ממנו ומכל אדם דהוי הפקר, ואף אם עומד וצווח, וכמו דאיתא בירושלמי שם (ב"ק פ"י ה"ה), הניח שלו להציל את של חבירו ועלה שלו מאליו מהו, מה דיימר לו נתיאשתי כו', ר' יוחנן אמר חזקה מייאש הוא, וא"כ כיון דנתייאש הרי זכה מן ההפקר, והוי כאחר דזכה ביה, והוא כריוח דאתי ליה מעלמא, ואם הוי זכיא ביה אחרינא הלא היה אבוד, וכיון שעלה זכה בו הוא, דז"א, דא"כ מאי מייתי (ב"ק קט"ז ע"א) מרב ספרא דשדר ליה חמרא לאריה ולא הוי אכיל, דלאחרים לא היה להם חלק בחמורו של רב ספרא אף על פי שחמוריהם הוי אכיל, דמן שמיא רחימו עליה, דשאני תמן דאדעתא דארי אפקרה אדעתא דכו"ע לא אפקרה, וא"כ לא הוי נפיק מרשות רב ספרא מעולם, ואולי דמייתי מכש"כ, דכאן כש"כ דמהפקירא קא זכי, דלא מצי מיפטר נפשיה מן האחריות מי שירד להציל, ומה דאיהו זכי הוי כמו דהוי זכי ביה אחרינא, ועיין נמוק"י.

אולם עיין בתוספות פרק אלו מציאות (ב"מ דף ל"א ע"ב ד"ה אם) דמיירי ביכול להציל ע"י הדחק, דהפקר גמור לא הוי, רק מחמת שאינו מצילו הוי יאוש, ויאוש לא מהני רק עד דמטי לידו דזוכה, וכל זמן שלא זכה בו אחרינא הוי של בעלים, וכי עלה מאליו תו לא צריך לזכות בו, וממילא הוא שלו, ועיין בנתיבות (ח"מ) סימן רס"ב שתקע בזה מסמרות, א"כ הרי עדיין הוא של בעלים כמו שהיה, ולא נפיק מרשותו, ובכ"ז חייב לשלם לו חמורו, דמצי א"ל מה איכפת לך במה דמשמיא לא אתינא לידי פסידא, כיון דעבידנא שליחותי, כן הכא, אף על גב דאנא ממצינא גוונא דלא אתינא לידי הפסד עפ"י הבטחון בחברת האחריות, אתה לא נפטרת מהאחריות שקבלת עליך, ולחלק דתמן אלו הוי זכי ביה אחרינא כשהוא עודו במים היה שלו, דהוי יאוש מבעל חמור שהניחו מלהציל, משא"כ כאן, זה אינו,

דכאן נמי אילולי הבטחון היה הבית אבוד, ולא הצלתי מאומה מהשריפה, ואם החברה לא תשלם האם תפטר אתה מן האחריות, כן כי משלמים במה נפטרת מאחריותך, אנא קא מרווחנא ואתה תשלם מה שנתחייבת:

וגדולה מזו מצאנו בפרק המפקיד (ב"מ דף ל"ה ע"ב) גבי השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר כו', והבעלים משלם לשוכר, דמוכח שם בסוגיא דפעמים בעלים משלמין כמה פרות לשוכר, דאם ראובן שכר פרה משמעון למאה יום, וחזר ראובן והשאילה ללוי לצ' יום, ומתה אצל לוי, דנמצא דשמעון מחויב לאוקמי לראובן פרה לעשרה ימים, שהם יותר מימי השאלה ללוי, והיינו משום דאין לראובן פרה למלאות הנך עשרה ימים עבור שכירותו היותר מימי השאלה, ולכן אם חזר שמעון בעצמו ושאל ממנו חייב בשתי פרות, חדא תחת הנך דשאלה, וחדא תחת הנך דשכירות, יעו"ש בפרש"י, ולא מצי שמעון לומר אילו הוי קיימא הנך פרה הלא לא היתה חוזרת לך רק לעשרה ימים של שכירותך, והשתא הא אית לך פרה חלוטה לעולם מן לוי השואל, שמשלם לך עבור מה שקיבל אחריות אונסין, ולמה אנא מחייבנא לאוקמי לך פרה לעשרה ימים, ועל כרחין דא"ל פרה אגירנא מאתך והיא מתה וחייב אתה להעמיד לי פרה אחרת, כדין כל שוכר פרה סתם [ועיין מחנ"א הלכות שכירות סימן ג'] ומה דלוי משלם לי פרה בשביל חיוב שאלתו הוא פרה דאתא לי מעלמא, ואנא ממצינא לי מעלמא בשביל שנתתי לו זכות שכירותי בפרה לצ' יום חיוב אחריות אונסין, ומה איכפת לך במה דעבידנא, לגבי דילך הוי כמו דלא שאילנא ללוי ומתה אצלי, כן הכא, מצי אמר אילו לא הוינא יהיבנא זוזי לחברת האחריות והיה נשרף, הלא היית חייב באחריות אונסי הבית, מה איכפת לך במה דרויחנא בהדי זוזאי, אף על גב דלולא הבית לא היה נוטל הדמים מן החברה, כן תמן לולא הפרה של המשכיר לא היה לו לראובן דמים מן לוי השואל, ובכ"ז איהו חייב לאוקמי פרה למלאות שכירותו ודוק:

הן דבירושלמי פרק הכותב (כתובות פ"ט) הלכה ה', אמר ר' יוסי וצריך להעלות לו שכר כל זמן שהיא שכורה אצלו, משמע דאם מתה בינתיים אצל השואל בתוך זמן השכירות, ובכ"מ אינו צריך לשלם לו רק כפי מה שנשתמש בה, מ"מ כאן דשקיל לפרה מן השואל שנותן לו דמי הפרה, וזה בא מסיבת שכירתו את הפרה, ולכן צריך לשלם לבעלים כ"ז שהיתה שכורה אצלו אף שמתה בינתיים, דהא אית ליה פרה מן פרתו של בעלים, ולא מצי אמר דמי פרתך מעלמא אתו לי, דאי הואי פרה בחיים הלא לא היה לו דמי הפרה, רק הפרה היתה חוזרת בעינה לבעלים. זה נראה פשטיות הירושלמי, אבל מה נעשה דבבבלי מפורש להיפוך.

ודברי הירושלמי נראה דהשאילה כל זמן משך השכירות, ומצי אמר סוף סוף לאו גבך הואי, רק שאולה היתה ללוי, ואם משום דהוי מחזיק טובה לך אם היתה בחיים, זה אינו, דאז לא היה לך דמי הפרה, רק מסיבת שמתה בתוך השאלה בא לך דמי הפרה, לכן נותן לו דמי השכירות מכל זמן משך השאלה. ובבלי לא אמר רק דעל זמן היותר על השאלה מחויב להעמיד לו פרה, ובפרה זו מנכה לו משכירותו זמן שלא היה בשכירות אצלו, ועיין מחנה אפרים הלכות שכירות בתים סימן ג', ומה שדן מפני ששלם השכירות, ומזה למד לדינו שהשאל בית השכורה, אינו במחכ"ת, כאשר כתבתי במק"א, אבל גבי שוכר פרה והשאילה, דעל ידי השאלה באה לו שהרויח הפרה שמשלם לו השואל, ובין כך ובין כך הלא היתה תחת יד השואל, בזה אינו מנכה לו משכירותו, ולפי פירושי כיון לזה הירושלמי, אבל דא מוכח מסוגיין דחייב לו להעמיד פרה על משך השכירות היותר מן זמן השאלה, אף ע"פ שכעת יש לו מן השואל פרה חלוטה לעולם, דאם היה הפרה בחיים לא היה לו, והפרה הוי הדרא לבעלים אחר זמן

השכירות, דמאי איכפת ליה במה דמרויח מן עלמא, כן נידון דידן, אף על פי שהיא שמה באחריות בכ"ז לא הפסיד
אחריות מן השוכר, אף ע"פ שיש לדחות, בכ"ז הראיה היא חזקה, ובפרט לשיטת ראב"ד בשיטה (ש"מ ב"ק קט"ז
ע"א ד"ה ירד), דאם עלה שלו מאליו לא הוי הפקר, ודמי לדרב ספרא, יעו"ש באורך, אין מקום להתעקש כלל, והדין
ברור שהשוכר שקיבל אחריות משלם דמי הבית, כן נ"ל לדינא בס"ד:

תלמוד בבלי מסכת תענית דף כג עמוד א

אבא חלקיה בר בריה דחוני המעגל הוה, וכי מצטריך עלמא למיטרא הוו משדרי רבנן לגביה ובעי רחמי, ואתי מיטרא. זימנא חדא איצטריך עלמא למיטרא, שדור רבנן זוגא דרבנן לגביה למבעי רחמי דניתי מיטרא. אזול לביתיה ולא אשכחוהו, אזול בדברא ואשכחוהו דהוה קא רפיק. יהבו ליה שלמא ולא אסבר להו אפיה. בפניא, כי הוה מנקט ציבי, דרא ציבי ומרא בחד כתפא, וגלימא בחד כתפא. כולה אורחא לא סיים מסאני, כי מטי למיא - סיים מסאניה. כי מטא להיזמי והיגי - דלינהו למניה. כי מטא למתא נפקה דביתהו לאפיה כי מיקשטא. כי מטא לביתיה עלת דביתהו ברישא, והדר עייל איהו, והדר עיילי רבנן. יתיב וכריך ריפתא, ולא אמר להו לרבנן תו כרוכו. פלג ריפתא לינוקי, לקשישא - חדא, ולזוטרא - תרי. אמר לה לדביתהו: ידענא דרבנן משום מיטרא קא אתו, ניסק לאיגרא וניבעי רחמי, אפשר דמרצי הקדוש ברוך הוא וייתי מיטרא, ולא נחזיק טיבותא לנפשין. סקו לאיגרא, קם איהו בחדא זזיתא ואיהו בחדא זזיתא, קדים סלוק ענני מהך זזיתא דדביתהו. כי נחית, אמר להו: אמאי אתו רבנן? - אמרו ליה: שדרי לן רבנן לגבי דמר למיבעי רחמי אמיטרא. אמר להו: ברוך המקום שלא הצריך אתכם לאבא חלקיה. אמרו ליה: ידעין דמיטרא מחמת מר הוא דאתא, אלא לימא לן מר הני מילי דתמיה לן: מאי טעמא כי יהבינא למר שלמא לא אסבר לן מר אפיה? - אמר להו: שכיר יום הוא, ואמינא לא איפגר. ומאי טעמא דרא מר ציבי אחד כתפיה וגלימא אחד כתפיה? - אמר להו: טלית שאולה היתה, להכי - שאלי, ולהכי - לא שאלי. - מאי טעמא כולה אורחא לא סיים מר מסאניה, וכי מטי למיא סיים מסאניה? - אמר להו: כולה אורחא חזינא, במיא - לא קא חזינא. - מאי טעמא כי מטא מר להיזמי והיגי דלינהו למניה? - אמר להו: זה מעלה ארוכה וזה - אינה מעלה ארוכה. - מאי טעמא כי מטא מר למתא נפקא דביתהו דמר כי מיקשטא? אמר להו: כדי שלא אתן עיני באשה אחרת. - מאי טעמא עיילא היא ברישא והדר עייל מר אבתרה, והדר עיילין אנן? - אמר להו: משום דלא בדקיתו לי. - מאי טעמא כי כריך מר ריפתא לא אמר לן איתו כרוכו? - משום דלא נפישא ריפתא, ואמינא לא אחזיק בהו ברבנן טיבותא בחנם. - מאי טעמא יהיב מר לינוקא קשישא חדא ריפתא ולזוטרא תרי? - אמר להו: האי קאי בביתא, והאי יתיב בבי כנישתא. ומאי טעמא קדים סלוק ענני מהך זזיתא דהוות קיימא דביתהו דמר, לעננא דידיה? - משום דאיתתא שכיחא בביתא, ויהבא ריפתא לעניי ומקרבא הנייתה [ואנא יהיבנא] זוזא, ולא מקרבא הנייתה. אי נמי הנהו ביריוני דהוו בשיבבותן, [אנא] בעי רחמי דלימותו, והיא בעיא רחמי דליהדרו בתיבתא, [ואהדרו].

תלמוד בבלי מסכת מכות דף כד עמוד א

פועל צדק - כגון אבא חלקיהו.

שמות רבה פרשת בא פרשה יג אות א

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה, הה"ד (משלי כז) כובד אבן ונטל החול וכעס אויל כבד משניהם, שאל אבנימוס הגרדי את רז"ל אמר להם הארץ היאך נבראת תחלה, אמרו לו אין אדם בקי בדברים אלו אלא לך אצל אבא

יוסף הבנאי, הלך ומצאו שהוא עומד על הקרוי אמר לו שאלה יש לי לשאול אותך אמר לו איני יכול לירד מפני שאני שכיר יום אלא שאל מה תבקש וכו'.

רמב"ם סוף הלכות שכירות

כדרך שמוזהר בעה"ב שלא יגזול שכר עני ולא יעכבנו כך העני מוזהר שלא יגזול מלאכת בעה"ב ויבטל מעט בכאן ומעט בכאן ומוציא כל היום במרמה אלא חייב לדקדק על עצמו בזמן שהרי הקפידו על ברכה רביעית של ברכת המזון שלא יברך אותה, וכן חייב לעבוד בכל כחו שהרי יעקב הצדיק אמר כי בכל כחי עבדתי את אביכן, לפיכך נטל שכר זאת אף בעולם הזה שנאמר ויפרץ האיש מאד מאד.

שולחן ערוך חושן משפט הלכות שכירות פועלים סימן שלז סעיף כ

מוזהר הפועל שלא יבטל מעט כאן ומעט כאן, אלא חייב לדקדק על עצמו בזמן, שהרי הקפידו על ברכה רביעית של ברכת המזון שלא יברך אותה; וכן חייב לעבוד בכל כחו, שהרי יעקב הצדיק אמר: כי בכל כחי עבדתי את אביכן (בראשית לא, ו); לפיכך נטל שכרו אף בעולם הזה, שנאמר: ויפרץ האיש מאד מאד (בראשית ל, מג).

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף טז עמוד א

תנו רבנן: הפועלים שהיו עושין מלאכה אצל בעל הבית - קורין קריאת שמע ומברכין לפניו ולאחריה, ואוכלין פתן ומברכין לפניו ולאחריה, ומתפללין תפלה של שמונה עשרה אבל אין יורדין לפני התיבה ואין נושאים כפיהם. והתניא: מעין שמונה עשרה! - אמר רב ששת, לא קשיא: הא - רבן גמליאל, הא רבי יהושע. - אי רבי יהושע, מאי איריא פועלים, אפילו כל אדם נמי! - אלא, אידי ואידי רבן גמליאל, ולא קשיא: כאן - בעושין בשכרן, כאן - בעושין בסעודתן. והתניא: הפועלים שהיו עושים מלאכה אצל בעל - הבית קורין קריאת שמע ומתפללין, ואוכלין פתן ואין מברכים לפניו, אבל מברכין לאחריה שתיים, כיצד - ברכה ראשונה כתקונה, שניה - פותח בברכת הארץ וכולל בונה ירושלים בברכת הארץ; במה דברים אמורים - בעושין בשכרן, אבל עושין בסעודתן או שהיה בעל הבית מיסב עמהן - מברכין כתיקונה.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות בציעת הפת, סעודה, וברכת המזון סימן קצא סעיף א-ב

פועלים העושים מלאכה אצל בעל הבית מקצרין בבהמ"ז כדי שלא לבטל מלאכת בעל הבית; כיצד, ברכה ראשונה כתקנה, ושנייה פותח בברכת הארץ וכולל בה בונה ירושלים וחותרם בברכת הארץ, ואין אומרים ברכת הטוב והמטיב כלל. בד"א כשנוטלים שכר על מלאכתן מלבד הסעודה, אבל אם אין נוטלים שכר אלא הסעודה שאוכלים לבד, מברכין כל ד' ברכות כתקן וכן אם בעה"ב מיסב עמהם, אף על פי שנוטלים שכר מלבד הסעודה, מברכין כל ד' ברכות.

והאידינא לעולם מברכים כל ארבע ברכות, שאין דרך בני אדם עכשיו להקפיד בכך, ומסתמא אדעתא דהכי שוכרים פועלים שיברכו כל ארבע ברכות כתקנם.

Rabbi Breitowitz

תלמוד בבלי מסכת שבת דף לא עמוד א

אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו: נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפריה ורביה, צפית לישועה, פלפלת בחכמה, הבנת דבר מתוך דבר.

תלמוד בבלי מסכת חולין דף צד עמוד א

ואי בעית אימא: משום דקא גניב ליה לדעתיה, דאמר שמואל: אסור לגנוב דעת הבריות, ואפילו דעתו של עובד כוכבים.

תשובות והנהגות כרך א סימן רצט

שאלה: עובד במשרד של גויים וקונה להם מאכלים כולל חמץ בפסח מהו

נראה שאם קונה ומשלם במזומן בודאי אסור שאין שליחות לנכרי והוא זוכה בחמץ ועובר בבל יראה, אבל כשקונה בשביל הפירמא, ותעודת משלוח ע"ש הפירמא, ומשלם בצ'ק של הפירמא, נראה שאין אסור מדינא, שהחמץ אינו שלו ולא באחריותו אבל אם הוא ברשותו וחייב עליו אפילו רק בפשיעה י"א שנקרא באחריותו ועובר עליו בבל יראה, ואם מחזיקו בידו או בכליו כגון במכוניתו או בתיק שלו וכדומה, הוא כברשותו (עיין או"ח סימן ת"מ) ועובר בבל יראה ואסור, אבל אם רק עושה הזמנה ואינו באחריותו אפי' מפשיעה ואינו מחזיקו כאן בידו, נראה שאין אסור מדינא.

ומיהו חוששני שכיון שהוא פועל ולאחר שקנה עבור משרדו רוצה בקיומו של החמץ, שבלאו הכי יפטרו אותו ולא יתנו לו שכרו, שתפקידו לסדר לפועלים מאכלים כולל לחם לפסח וא"כ לכ' יש לאסור. ברם האחרונים העלו שאין אסור רוצה בקיומו אלא ברשותו, (ע"ע מה שהבאנו בזה בח"ב סימן רט"ז) אבל עכ"פ לכתחילה יבקש לפטור עצמו מתפקיד זה בחוה"מ פסח, שלא יכשל בחשש אסור, ובלאו הכי חייב שלא לעבוד בחוה"מ ולא יהיה לו בעזשהי"ת מזה כל נזק לעתיד.

ואני חושש עוד שכיון שהוא פועל ומלאכתו לדאוג לפועלים לחמץ, וע"ז מקבל שכר, הרי הוא משתכר גם באסורי הנאה דהיינו חמץ שאפילו בשל עכו"ם אסור בהנאה (ועיין היטב ב"חלקת יואב" חלק יו"ד סימן י"ז בענין פועל להשכיר עצמו לאסורי הנאה אם הפועל עובר מה"ת בהנאה כי האי, ובמחנה אפרים פרק י"ג דמאכ"א) ולכן צריך למנוע מזה וכמ"ש.

Dr. Schwartz

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף ז עמוד א

א"ר אבהו לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו שהרי אדם גדול הטיל אימה יתירה בתוך ביתו
והאכילוהו דבר גדול.

Charlie Harary

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף קסה עמוד א

א"ר יהודה אמר רב רוב בגזל ומיעוט בעריות והכל בלשון הרע. בלשון הרע סלקא דעתך אלא אבק לשון הרע.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף לא עמוד א

אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו: נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפריה ורביה, צפית לישועה, פלפלת בחכמה, הבנת דבר מתוך דבר.